

ناگهان شعر

عطار نیشابوری

شعر اول:

ای لبث حقه گهر بسته
دهنت شور در شکر بسته
طوطیان خط تو پیش شکر
بال بگشاده و کمر بسته
خطلت از پسته تو بر رسته است
هست بر رسته تو بر بسته
زان خط سبز بر رخ زردم
خون دل جمله چون جگر بسته
عاشق از جان به صد هزاران دل
در تو هر دم دلی دگر بسته
هر که از تو کشیده مویی سر
دستش از موی باز بر بسته
به شکر خنده بر دهان بگشا
که گره کس ندید بر بسته
تا به کی همچو حلقه بر در تو
سر زخم دایم و تو در بسته
نظری کن دلم مسوز که هست
کار جانم در آن نظر بسته
کمترم سوز اگر نه فاش کنم
مگر تو چند مکر سر بسته
چشم عطار سیل بگشاده
دل ز هجر تو در خطر بسته

شعر دوم:

ای به عالم کرده پیدار از پنهان مرا
من کیم کز چون تویی بویی رسد جان مرا
جان و دل پر در دارم هم تو در من می نگر
چون تو پیدا کرده ای این راز پنهان مرا

ز آرزوی روی تو در خون گرفت روی از آنک
نیست جز روی تو در مان چشم گریان مرا
گر چه از سر پای کر دم چون قلم در راه عشق
پا و سر پیدا انیامد این بیایان مرا

گر امید وصل تو در پی نباشد رهبرم
تا بیدر در کشد وادی هجران مرا
چون تومی دانی که در مان من سر گشته چیست
در دم از حد شد چه می سازی تو در مان مرا

جان عطار از پربشانی است همچون زلف تو
جمع کن بر روی خود جان پریشان مرا

یک جگر عه مثنوی

آدم ها چه موقع احساس امیال
نفسانی شان را از دست می دهند؟
موقع خواب. زندانی ها وقتی می خوابند
دیگر زندانی نیستند. پادشاهان وقتی
می خوابند دیگر قدرت ندارند. یعنی آن
غم زندانی بودن و شادی و لذت پادشاهی
و قدرت در خواب که ادراکات ماطعایل
می شود، از مادیور می شود:

شب ز زندان بی خبر زندانیان

شب ز دولت بی خبر سلطانیان

نی غم و اندیشه سود و زیان

نی خیال این فلان و آن فلان

دیده اید وقتی ضرر مادی می کنید یا یک
اتفاق تلخ خانوادگی می افتد در فکر هستید
تا وقتی که خوابتان ببر د؟ وقتی به خواب
می روید و حواس که تعطیل می شود، از آن
غم خلاص می شوید. مولانای گوید چقدر
خوب است که ما در بیداری هم بتوانیم
بخوابیم. حرف مهم مولانا این است. آیا
می شود در بیداری هم خوابید؟ التفات
گرفتن از جهان، مساوی با خوابیدن در
بیداری است. هستند در روزگار ما کسانی
که در بیداری خواب هستند.

تفسیر مثنوی: عبد الجبار کاکایی
منبع: صفحه عصر شعر و ترانه

صفحه آرایي

واحد صفحه آرایي روزنامه خراسان
سفارش می پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

عطار نیشابوری

قافله سالار مستان عشق

گفت و گوی خراسان باد کتر اسماعیل آذر
استاد زبان و ادب فارسی به مناسبت ۲۵ فروردین
روز بزرگداشت عطار نیشابوری در باره تفکر
ساختار مند و الهام بخشی های شگرف او
به شاعرانی مانند سعدی، مولانا و حافظ

۶۶

هر متنی یک پیش متن دارد.

بعید است در جهان متنی
بدون پیش متن باشد. عطار
به عنوان یکی از قله های
عرفان و تصوف مطرح است
و باید داخل دالان و سپنتای
اندیشه او شد و از کوه عرفان
او بالا رفت تا به قله رسید

۲۵ فروردین، روز بزرگداشت

حکیم عطار نیشابوری با دکتر
اسماعیل آذر، استاد زبان و
ادبیات فارسی که قصد دارد
الهی نامه عطار را به شیوه ای
کار بردی تحلیل کند، درباره
این شاعر و نویسنده بزرگ و
پیام مهم او برای انسان امروز
و نیز تأثیرش بر شاعران بعد از خود
گفت و گو کرده ایم.

■ **وامداری عطار به سنایی غزنوی**
دکتر امیر اسماعیل آذر، عطار نیشابوری را یک
توده تفکر می داند و معتقد است: «عطار یک
نام نیست، عطار یک توده تفکر است. شاید اگر
سنایی غزنوی نمی بود، عطار هم وجود نداشت.
بیشتر عمر عطار در قرن ششم هجری و بخشی
از آن در قرن هفتم گذشته است. او هفت اثر
دارد، مهم ترین شان الهی نامه، منطلق الطیر،
اسرار نامه، مختار نامه، مصیبت نامه، دیوان شعر
و تذکرةالاولیا به نثر است.»

■ **توجه ویژه عطار به درون انسان**
این استاد زبان و ادبیات فارسی درباره محتوای
آثار عطار می گوید: «در منطق الطیر شما به وحدت
می رسید. در اسرار نامه بیشتر بحث
پیرامون باطن اشیا است که با
ظاهرشان چه تفاوتی می تواند
داشته باشد. در الهی نامه
شش پسر هستند که پدرشان
پادشاه است و هر کدام آرزویی
دارند و چیزی می خواهند. در
نهایت به این نتیجه می رسند که
هر آن چه در جست و جوی آن هستند،
باید در خودشان پیدا کنند. انسان امروز باید آثار

عطار به ویژه الهی نامه را بخواند. «هر موت ریترا»،
مستشرق بزرگ آلمانی اثر مهمی به نام «دریای
جان» در دو جلد دارد که به طور کامل پیرامون آثار
عطار نوشته است. البته زحمات استاد شفيعی
کدکنی را نمی شود نادیده گرفت که تصحیحش
از آثار عطار بی نظیر است. خلاصه حرف عطار در
یک رباعی آمده است:

«ای نسخه نامه الهی که تویی

ای آینه جمال شاهی که تویی

بیرون ز تو نیست هر چه در عالم هست

در خود بطلب هر آن چه خواهی که تویی.»

عطار، بسیار زیاد به درون اهمیت می دهد به ویژه
در الهی نامه. به نظر من شیوه اندیشه عطار پیوند
دارد با پایه شریقه قرآن (نفخت فیه من روحی)».

■ جاری شدن حقایق بر زبان دیوانه ها

دکتر آذر در بخش دیگری از سخنانش به
تمثیل های عطار نیشابوری اشاره می کند که
تعدادی از آن ها از زبان دیوانگان است: «عطار
یک تفکر منسجم و ساختار مند است. شما در آثار
او به عقلای دیوانه یا عقلای مجانین می رسید.
او خیلی حرف ها را از زبان دیوانگان می زند.
در منطق الطیر یازده، دوازده تمثیل از زبان
دیوانه هاست و الهی نامه حدود ۲۰ حکایت
راجع به عقل، دل، نفس و شیطان دارد که بسیار
خواندنی است.»

دکتر آذر در پایان، درباره تأثیر عطار بر شاعران بعد
از خود می گوید: «هر متنی یک پیش متن دارد.
بعید است در جهان متنی بدون پیش متن باشد.
عطار به عنوان یکی از قله های عرفان و تصوف
مطرح است و باید داخل دالان و سپنتای اندیشه
او شد و از کوه عرفان او بالا رفت تا به قله رسید. بعد
از او شاعرانی مثل مولوی، حافظ، سعدی و جامی
تحت تأثیرش بوده اند. وقتی مولوی می گوید: «
هفت شهر عشق را عطار گشت»، یعنی آثار عطار
را خواننده اند و مرور کرده اند. هر شاعری باید آثار
شاعران پیش از خود را بخواند و گر نه شعرش قابل
اعتماد نیست.»

۶۶

عطار یک نام نیست، عطار
یک توده تفکر است. شاید
اگر سنایی غزنوی نمی بود،
عطار هم وجود نداشت.
بیشتر عمر عطار در قرن
ششم هجری و بخشی از آن
در قرن هفتم گذشته است

کرونا را نداشته است.

در بخش سوم «جوان دیدیوم» روز نامه نگار و نویسنده
آمریکایی از فقدان شوهرش می گوید و تجربه طاقت فرسا
از هجران همسرش را در قالب متنی تأثیر گذار در اختیار
خواننده کتاب قرار می دهد.

«الکساندر همن» نویسنده بوسنیایی و برنده جایزه ادبی
«مک آرتور» هم در بخشی از کتاب از تجربه سوگواری اش
می گوید.

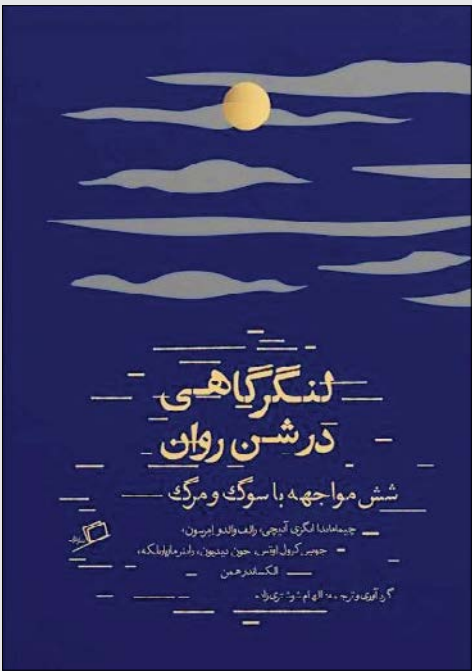
او اندوه جانکاه ناشی از مرگ دخترش را که پیش از این
به صورت کتاب منتشر کرده در این کتاب به شکلی کوتاه با
مخاطبان خود به اشتراک می گذارد.

در بخش پنجم کتاب لنگر گاهی در شن «رالف والدو
امرسون» فیلسوف و نویسنده آمریکایی از سوگ پسر
کوچکش می گوید. تجربه ای تلخ که زندگی اش را دگرگون
کرده و علاوه بر این که نقطه عطفی می شود در اندیشه و
نوع نگاهش به جهان، انگار فلسفه فکری اش را هم عوض
کرده و از او آدم جدیدی می سازد. در نهایت در بخش آخر
این «جویس کارل اوتس» است که دوره ای از زندگی اش
را که نهایت ناشی از مرگ شوهرش است و قبلا در کتابی
کامل به نام «بیوه زن» منتشر شده است به مخاطب منتقل
می کند.

«لنگر گاهی در شن» در سال ۱۴۰۰ توسط نشر اطراف و
باترجمه الهام شوشتری زاده در ایران منتشر شده است.

۶۶

در کتاب «لنگر گاهی در شن روان»
که مجموعه روایت و تجربه هایی است
از چند نویسنده بزرگ جهان در باب
مرگ، موضوع و درون مایه اصلی کتاب،
پذیرفتن و کنار آمدن با اندوه ناشی از
مرگ است. به هر حال نویسندگان بزرگ
برای خیلی از افراد جامعه الگو بوده
و تجربیات آن ها می تواند گره گشای
مخاطبان شان باشد

حیدر کاسبی

calture@khorasannews.com

این که در بزنگاه های مختلف آدمی بتواند با غم های بزرگ
کنار بیاید و از پس مصائبی که ناگهان او را غافلگیر می کنند
بر آید یک اصل مهم در زندگی انسان هاست. مرگ یک
انسان مثل صاعقه ای است که بر انسانی دیگر فرود می آید.
نیچه می گوید: «باید دنبال شادی ها بود، غم ها خودشان
ما را پیدا می کنند» در ست هم می گوید، چون غم ها آن
قدر زیاد هستند و تعداد غم ها از تعداد آدم ها آن قدر بیشتر
هست که بدون آن که بگردند آدم ها را پیدا کنند؛ اما گاهی
شکل فرود آمدن یک غم آن قدر صاعقه وار هست که نتوانی
دنبال شادی ها بگردی.

■ جای خالی او

کسی که عزیزی را از دست می دهد آن قدر در گیر مرگ
می شود که تاملت ها شادی او را گم کنند. شکل مواجهه
با مرگ، بسیار در زندگی حائز اهمیت بوده و نویسندگان
زیادی در این باره نوشته اند. در ادبیات جهان کم نبوده اند
کتاب هایی که فقدان و مرگ کسی درون مایه اصلی کتاب
را تشکیل داده و بر کل کتاب سایه افکنده است.
به عنوان مثال کتاب «بیگانه» اثر «آلبر کامو» با این جمله
تکان دهنده شروع می شود: «مادم دیشب مرد، شاید
هم امروز، نمی دانم» و فکر کنید چه پایانی داشته باشد
کتابی که با این سطر عجیب شروع شود یا در «جای خالی
سلوچ، که یکی از بهترین کتاب های محمود دولت آبادی
است غیبت «سلوچ» که معلوم نیست رفته، مرده یا پنهان
شده است، از ابتدا تا انتهای کتاب چنان پر رنگ است که
نبودنش از حضور هر شخصیت دیگر کتاب بر جسته تر است.

■ شکل مواجهه با مرگ

در کتاب «لنگر گاهی در شن روان» که مجموعه روایت
و تجربه هایی است از چند نویسنده بزرگ جهان در باب
مرگ، موضوع و درون مایه اصلی کتاب، پذیرفتن و کنار

ادب و هنر

۷

درنگ

دیوار میان خود و مخاطب را فروبریز، آقای خواننده!

بهمودی نیا - در روزهای منتهی به پایان فروردین
و همزمان با پایان ماه مبارک رمضان، دوباره
بازار برگزاری کنسرت ها داغ شده و گروه های
مختلف موسیقی قصد از سرگیری اجراهای زنده
را دارند. در این میان خبرهایی مبنی بر افزایش
چراغ خاموش قیمت بلیت کنسرت ها و گرانی
این بلیت ها کام بسیاری از مخاطبان را تلخ کرده
و توان مالی پایین بسیاری از مخاطبان، آن ها
را از نشستن پای بسیاری از کنسرت ها محروم
کرده است.

بگذریم از این که در سال های گذشته به دلیل
تورم های برق آساعتاد زیادی از مردم کشورمان
بیش از پیش برای تأمین نیازهای روزمره خود
دچار مشکل اند چه رسد به نشستن پای کنسرت
خوانندگان، آن هم کنسرت هایی با قیمت نجومی
بلیت، اما خوانندگانی که سال ها سفره همین
مردم نشسته اند باید به این مهم توجه داشته باشند
که مردم برای فراغت از مشکلات روزمره نیاز
دارند، ساعتی پای اجرای زنده آن ها بنشینند.

البته در این میان نباید نیاز به ورود مسئولان
فرهنگ و هنر را نادیده گرفت و آن ها را
به حاشیه ای امن راند، زیرا این مسئولان نیز
می توانند با توجه به رسالتی که برای آن ها
تعریف شده پای کار بیایند و خوانندگان و
تهیه کنندگان بیشتری را با ارائه امتیازاتی برای
برگزاری این قبیل کنسرت ها ترغیب کنند.

بی تردید تعداد زیادی از مخاطبانی که از طریق
خریداری آلبوم های خوانندگان مختلف وفاداری
خودشان را به این هنرمندان اثبات کرده اند
این حق را دارند که به دلیل پایین آمدن توان
مالی شان در سال های اخیر از سوی خواننده ها
مورد توجه قرار گرفته و مهمان کنسرت های
رایگان آن ها باشند. در پایان یک کلام و ختم
کلام: آقایان خواننده! دیوارهای بلند میان خود
و مخاطبان را با برگزاری کنسرت های رایگان در
سالن ها و خیابان ها فروبریزید. »

هنری

خواننده گُرمانج برای غزه خواند

قطعه موسیقی با نام «غزه» با شعری از حسن
روشان، خوانندگی محسن میرزازاده، آهنگ
سازی و تنظیم رضا وحدانی در ساختار محلی
کرمانجی منتشر شد. به گزارش خبرنگار
فرهنگی ایرنا، «غزه» عنوان قطعه موسیقی تولید
شبکه اترک است که در شورای عالی موسیقی و
سرود استان ها مورد تصویب قرار گرفت.

قطعه موسیقی با کلام با عنوان «غزه» در شورای
عالی موسیقی و سرود استان ها، مجوز پخش از
شبکه های استانی صدا و سیما را دریافت کرد.
قطعه موسیقی با عنوان «غزه» با شعری از حسن
روشان، خوانندگی محسن میرزازاده، آهنگ
سازی و تنظیم رضا وحدانی در ساختار محلی
کرمانجی برای پخش از شبکه های استانی و
سراسری صدا و سیما مورد تصویب قرار گرفت و
مراحل اجرایی و انتشار آن با موفقیت انجام شد.

«توقف اتانازی»

با قطب الدین صادقی

نمایش «توقف اتانازی» به کارگردانی محمدرضا
عطایی فر، با حضور رحمت امینی و قطب الدین
صادقی در تئاتر شهر روی صحنه رفت.

به گزارش ایسنا، اولین شب نمایش کمدی درام
«توقف اتانازی» به نویسندگی و کارگردانی
محمدرضا عطایی فر، پنج شنبه ۲۲ فروردین
ساعت ۲۰ در تالار چهارسو مجموعه تئاتر شهر
روی صحنه رفت. همچنین از پوستر نمایش
«توقف اتانازی» در حضور قطب الدین صادقی
و رحمت امینی که مهمانان شب اول این اجرا
بودند، رونمایی شد. «توقف اتانازی»، یک
کمدی-درام است که زندگی پنج نفر با مرگ را
در صحنه تئاتر به تصویر می کشد. علاقه مندان
برای تهیه بلیت این اثر نمایشی می توانند به
سایت تیوال و گیشه تئاتر مراجعه کنند.